

zdlouhavé. Také otázka úpravy státních zaměstnanců, která by asi souvisela se zvýšením tarifů na drahách a změnila by strukturu rozpočtu, stojí v popředí. Kdo srovná tyto úkoly, které vláda a koalice má zmocni, ten se smíří i s pomalejším tempem, které vzdálenější pozorovatel by považoval za vleklé.

Hodně se psalo o výroku arbitrářů ve sporu Kramář — dr. Beneš. Prohlášení arbitrářů dra Pospíšila a dra Schauera praví, že dr. Karel Kramář nebyl oprávněn použití proti dru Benešovi známého výroku proneseného dne 13. dubna 1929 v důvěrné schůzi národní demokracie v Praze a citovaného v »Národních Listech« dne 16. dubna 1929. — Proti tomuto výroku ozvaly se námitky hlavně proto, že byl publikován v den narozenin presidenta republiky. Arbitři vyložili svůj postup a dr. Kramář jej doprovodil svými námitkami. Ale je vidět, že dr. Kramář považuje svůj konflikt s drem Benešem za konflikt osobní, neboť zemský sjezd nár. demokracie se tímto konfliktem nezabýval. Dr. Kramář zdůraznil na tomto sjezdu nutnost účasti strany na vládě a zemské vedení strany bylo zvoleno velkou většinou proti minoritě, která stála za integrálně nacionalistickou politikou, která by ev. donutila vládu k vystoupení z vlády. Dr. Kramář ohlásil, že svoje memoranda k sporu s drem Benešem bude publikovat, čímž veřejnost bude mít možnost zjistit přesně podstatu sporu, poznat důvody i protidůvody a vysvětlit si výrok arbitrářů.

Na jiné frontě byl aspoň prozatím soudně srovnán spor Hlaváček versus Sychrava, kde soud musil se zabývatí účastí gen. tajemníka nár. demokracie v revolučním hnutí v Itálii. Soud odsoudil Sychravu k pokutě, avšak v mnohých jeho námitkách proti Hlaváčkovu dal mu za pravdu.

Z jiných aktualit politických byl pozoruhodný dopis, který poslal svého času president Masaryk A. Hlinkovi a který se dostal na veřejnost indiskrecí fašistického a ľudáckého tisku. Masaryk tu krásně poučuje Hlinku, že na »nenávisti a zlobe, verte, nedá sa nič dobrého a trvalého vybudovať«.

Vyzněly-li oslavy Masarykovy vážnou a důstojnou radostí, pak úmrtí Jiráskovo zaneslo do našeho národního života hluboký smutek. Pohřeb Jiráskův byl známkou, jak jeho práce pronikla do všech vrstev národa. Málokdy český literát měrou tak vynikající zasáhl i do politického vývoje svého národa svou prací silného buditele, jako právě A. Jirásek. — President Masaryk odložil pro pohřeb Jiráskův svůj odjezd do jižní Francie a odejel teprve 18. března.

V. Gutwirth.

B. ZAHRANIČNÍ.

Německo ratifikuje Youngův plán. — Stalin brzdí pětiletku. — Osud londýnské konference.

Ratifikace haagských osnov v říšském sněmu německém setkávala se s obtížemi, které na první pohled mohly překvapiti při rozhodném stanovisku všech vládních stran ve prospěch politiky, zahájené kdysi Stresemannem a logicky zakončené nyní Curtiem a Moldenhauerem. Šlo tu však o něco jiného, otázka byla formulována se zřetelem k důsledkům, které pro hospodářský život německý definitivní reparační plán musí míti, nikoliv k politickým předpokladům jeho vyřešení v Haagu. Německo vstoupilo do nové etapy, ve které jednotlivé hospodářské vrstvy a stavy musí se podělití o břímě, s konečnou platností přijaté. Poněvadž vládní koalice je složena ze zástupců různých hospodářských skupin, bylo pochopitelné, že mezi nimi musilo dojítí při těchto otázkách k těžkému konfliktu. Někteří představovali si to ovšem tak, že nejprve musí se Youngův plán přijati a pak teprve bude se tvořiti nové vládní seskupení k jeho hospodářskému uskutečnění. Byla to zejména německá strana lidová, zastupující vrstvy průmyslnické a obchodní, která chtěla si ponechati volnou dráhu k novým kombinacím v německé politice, jakmile Youngův plán bude přijat. Soudila totiž, že němečtí nacionálové jakmile budou prosti odpovědností za uzákonění reparačních osnov, vstoupí rádi do vlády, aby břímě platů přesunuli nepřímým zdaněním na nenáviděné socialisty a demokraty, kteří podle nich jsou za plnění finančních závazků z války odpovědní. Právě proto postavily si však demokratické strany hlavu a nechtěly propustiti lidovce z odpovědnosti za následující politiku po přijetí Youngova plánu. Trvaly na tom, aby se i finanční plán, který novou reparační politiku musí podložiti, smluvil ihned, jinak že samy nebudou hlasovati pro haagské osnovy. Bylo to zvláště katolické centrum a strana demokratická, které ohlašovaly oposici

Youngovu plánu, nebude-li včas hotova aspoň zásadní dohoda o finanční reformě. Zdálo se, že pro tyto vnitřní neshody koalice se rozbije a Youngův plán uvázne. Ani intervence presidenta Hindenburga neměla v prvé chvíli účinku. Finanční situace říše zhoršila se mezitím mimořádně *neobyčejným vzrůstem nezaměstnanosti*, který zavinila deflace, zahájena rychlým tempem odstoupivšího guvernéra říšské banky Schachta. Němečtí nacionálové učinili mezitím ještě poslední pokus zmařiti Youngův plán osobním *apelem na říšského presidenta Hindenburga*, jemuž byla připomínána jeho slavná vojenská minulost, která by podpisem úmluvy o potupném »věčném tributu« byla poskvrněna. President odmítl však naléhání s této strany, (která jej přece kdysi vynesla k moci) a prohlásil, že musí jednati výhradně podle věčné úvahy o nezbytnostech říše. V důsledku toho nejenže nepoužil ústavních pravomocí k odkladu ratifikace, nýbrž obrátil se k národu ještě s obšírným odůvodněním svého stanoviska *pro přijetí Youngova plánu*. Toto mužné vystoupení presidentovo mělo pak příznivý vliv na poměry v koalici; lidovci, kteří viděli také pevné odhodlání ostatních stran provésti finanční plán po případě bez nich, konečně zabočili.

V Rusku nabyla *kolektivisace venkova*, prováděná bezohledně pod patronací komunistické strany, bez přímého angažování vlády, tak *ohromných rozměrů*, že to, co bylo zprvu vydáváno za netušený úspěch, ukázalo se přímo *katastrofou*. Zemědělci, vidouce marnost odporu proti kolektivisaci, začali se vrhati střemhlav do kolchozů, ničíce přitom místy všecken živý i mrtvý inventář. Tak se stalo, že téměř 70% selských hospodářství bylo již zrušeno a na jejich místě vytvořena hospodářství státně kolektivní, která však postrádala nejenom onoho ideálního technického zařízení, které se jim slibovalo, nýbrž i všech *nezbytností pro pořízení dostatečného jarního osevu*. Důsledky takového převratu v zemědělství musily by se ovšem projevit katastrofálním úbytkem obilní sklizně, který by mohl mítí nedozírné následky pro zásobování měst a tím celou posici sovětské vlády. Proto obrátil se nyní sám diktátor Stalin proti prudkému tempu kolektivisace venkova, svaluje odpovědnost za dosavadní metody na nepovolané činitele. Zakládání kolektivů musí se řídití pohotovostí prostředků a přitom dlužno dbáti, aby zbylá individuální hospodářství pokračovala nerušeně ve své činnosti. Zemědělec nesmí se poplašiti vyhlídkou, že mu hrozí úplná hospodářská zkáza a proto Stalin varuje i před brutálním postupem proti kulakům. Pronásledování této nové ruské buržoasie vyvolalo ostatně ohlas jednak u jejich příbuzných, sloužících namnoze v sovětské správě a rudé armádě, jakož i u příbuzných vrstev středního venkovského lidu. Jestli se ještě v tomto stadiu prudký obrat, v němž si bolševici libují, podaří, je ovšem otázkou. Také ostrý postup, vedený *nevěreckým svazem proti ruské církvi* je Stalinem odsuzován, poněvadž působí rozhořčení venkovského obyvatelstva.

VLondýně dospívá vleklá konference pro námořní odzbrojení rozhodujícího stadia. Klíč k situaci je nesporně v rukou Francie, která nechce se připojiti k anglosaské tendenci o snížení rozsahu loďstev, leč za tu cenu, že jí budou poskytnuty *další záruky bezpečnosti* anebo aspoň Italie pohnuta k opuštění od svého požadavku po rovnomocnosti. Poněvadž není však vyhlídek ani na jedno ani na druhé, dochází ke kritickému napjetí. Amerika nechce postoupiti přes obecný projev Kelloggova paktu ke konkrétním zárukám za udržení míru a Anglie nemůže sama bez ní bráti na sebe podobných závazků, které by jí mohly přivesti případně do konfliktu s mocí americkou. Zbývá tedy jedině vykonati *nátlak na Italii*, aby zůstala v patřičné distanci se svým loďstvem za Francií. MacDonald i Stimson uplatňovali v posledních dnech veškeren svůj vliv na italskou delegaci, která ovšem je úplně závislá na vůli svého římského velitele. Odpovědnost se tedy přesunuje nyní na Mussoliniho. *Rudolf Procházka.*

LITERATURA.

ZEITSCHRIFT FÜR AUSLÄNDISCHES ÖFFENTLICHES RECHT UND VÖLKERRECHT. (Vydává Institut für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht v Berlíně za hlavního vedení *Viktora Brunse*, ředitele Institutu a profesora berlínské university, nákladem nakladatelství Walter de Gruyter und Co., Berlín a Lipsko, 1929, cena 97 Mk.)